

Nr 183.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående fördelning af medel till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder; gifven Stockholms slott den 22 mars 1912.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att, beträffande fördelningen af de medel, som, jämlikt 25 § i nådiga förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905, komma att till och med år 1913 afsättas till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder, medgifva,

att af samma medel må under de villkor, som af Kungl. Maj:t prövas lämpliga, utgå

såsom understöd för år 1913 åt kuranstalten Sans Souci.....	kronor	7,000: —
såsom understöd för år 1913 åt Stockholms alkoholisthem Eolshäll	»	8,500: —
såsom understöd för år 1913 åt kuranstalten Solvik å Styrso.....	»	7,000: —
till påbörjande af en nybyggnad vid anstalten.....	»	7,000: —
såsom bidrag till uppehållande under år 1912 af verksamheten vid vårdhemmet Berga	»	8,650: —
till fortsättande af arbetena å en handelsträdgård vid nämnda anstalt.....	»	3,700: —
såsom bidrag till uppehållande under år 1913 af verksamheten vid Strängnäs stifts alkoholisthem vid Härnö	»	5,000: —
	Transport kronor	46,850: —

	Transport kronor	46,850: —
till bestridande af kostnaderna för vissas nybyggnads- och ändringsarbeten vid anstalten samt för anskaffning af vissa inventarier.....	»	7,270: —
såsom bidrag till uppehållande under år 1912 af verksamheten vid jordbrukskolonien Floda.....	»	5,000: —
till fullbordande af en nybyggnad vid kolonien.....	»	5,000: —
till främjande af järnvägsmännens helnykterhetsförbunds verksamhet under år 1913.....	»	2,000: —
såsom bidrag till uppehållande af internationella byråns för alkoholismens bekämpande verksamhet under år 1913.....	»	750: —
såsom understöd för år 1912 åt frälsningsarméns alkoholisthem för kroppsarbetare å Kurön.....	»	7,500: —
till inköp af inventarier för nämnda anstalt.....	»	6,000: —
till främjande af Svenska sällskapets för nykterhet och folkuppfostran, det år 1837 stiftade Svenska nykterhetssällskapets verksamhet under år 1913.....	»	8,000: —
till understöd för fortsatt utgifvande under år 1913 af tidskriften Mimer.....	»	2,000: —
till främjande af Sveriges lärares nykterhetsförbunds verksamhet under år 1913.....	»	3,000: —
till främjande af Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamlings upplysningsbyrås verksamhet under år 1913.....	»	8,000: —
till främjande af Sveriges studerande ungdoms helnykterhetsförbunds verksamhet under år 1913.....	»	4,000: —
till främjande af Sveriges nationaltempels af Tempelorden studieverksamhet under år 1913.....	»	3,000: —
till främjande af nykterhetsorden Verdandis studieverksamhet under år 1913.....	»	2,000: —
till främjande af Sveriges storloges af I. O. G. T. studieverksamhet under år 1913.....	»	8,000: —
till främjande af Nationalgodtemplarordens studieverksamhet under år 1913.....	»	2,000: —
till främjande af nykterhetsföreningen Hvita bandets studieverksamhet under år 1913.....	»	2,000: —
	Transport kronor	122,370: —

	Transport kronor	122,370: —
till främjande af Sveriges blåbandsförenings studie- verksamhet under år 1913	»	4,000: —
till anordnande af ett nordiskt nykterhetsmöte i Stockholm under år 1913	»	4,000: —
till understöd för utgifvande under år 1913 af tid- skriften 'Tirfing'	»	1,500: —
till främjande af centralförbundets för nykterhets- undervisning verksamhet under år 1913	»	10,000: —
till anordnande under år 1913 af kurser i alkoho- logi och hälsolära dels för ämneslärare och ämneslärarinnor vid folk- och småskolesemina- rierna, vid folkhögskolorna och de högre folk- skolorna samt vid de under öfverstyrelsens för rikets allmänna läroverk inseende ställda läro- anstalterna äfvensom för gymnastiklärarna vid folkskoleseminarierna och de allmänna läro- verken, dels ock för folkskollärare.....	»	56,000: —
	Summa kronor	197,870: —

samt att, sedan berörda belopp 197,870 kronor äfvensom de af Riksdagen från ifrågavarande medel tidigare anvisade belopp utgått, utaf återstoden af de medel, som till och med år 1913 komma att afsättas för ifrågavarande ändamål, till Kungl. Maj:ts förfogande ställes ett belopp af högst 3,000 kronor för främjande på annat sätt af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Axel Schotte.

*Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22
mars 1912.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSSVÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Chefen för civildepartementet, statsrådet Schotte anförde:

Enligt 25 § i nådiga förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905 skola de afgifter, som enligt samma förordning inflyta för rättigheterna till detaljhandel med brännvin, äfvensom den nettovinst af rörelsen, som bolag enligt 21 § skall afstå, fördelas på det sätt, att, beträffande stad, tjugunio hundradelar af bolagets nyssnämnda afgifter och nettovinst tillfalla staden, under det återstoden insättes i statskontoret, samt att för landsbyggd hela beloppet insättes i statskontoret.

Af de andelar, hvilka sålunda ingå till statskontoret, skall afsättas ett belopp, motsvarande eu hundradel af samtliga afgifter och vinstmedel för riket, för att användas till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder.

I den proposition, som den 7 april 1911 afläts till Riksdagen angående fördelning af de medel, som under åren 1911 och 1912 skulle komma att afsättas till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder, meddelades, att för tiden $\frac{1 \text{ okt.}}{1 \text{ nov.}}$ 1907—31 december 1909 blifvit afsatt 322,789 kronor 94 öre samt beräknades, att för försäljningstiden $\frac{1 \text{ okt.}}{1 \text{ nov.}}$ 1907—31 december 1911 skulle komma att afsättas omkring 600,000 kronor. Denna beräkning stöddes på det antagandet, att för år 1910 och följande år man tillsvidare icke kunde beräkna den årliga afsättningen högre än till 135,000 kronor. Sedan har emellertid i juli månad år 1911 för försäljningsåret 1910 i statskontoret afsatts ett belopp af 168,317 kronor 8 öre. Då såväl år 1910 som år 1911 torde kunna anses som försäljningsår med medelmåttig afsättning och någon anledning att förvänta minskning för det senare året sålunda ej finnes, synes man numera kunna antaga, att den årliga afsättningen under normala förhållanden snarare kommer att hålla sig öfver än under 150,000 kronor. Under antagande häraf torde kunna beräknas, att för tiden $\frac{1 \text{ okt.}}{1 \text{ nov.}}$ 1907—31 december 1912 kommer att afsättas omkring 800,000 kronor.

Af dessa medel har Kungl. Maj:t och Riksdagen hittills förfogat öfver sammanlagdt 600,650 kronor.

Skillnaden mellan dessa belopp, 800,000 kronor och 600,650 kronor, eller i rundt tal 200,000 kronor, skulle sålunda utgöra det belopp, som till och med år 1913 finnes tillgängligt.

Jag tillåter mig nu underställa Kungl. Maj:t frågan om fördelning af dessa medel.

Innan jag redogör för de framställningar, som i ärendet inkommit, ber jag få erinra, att Riksdagen, på hvars initiativ nu förevarande bestämmelse i brännvinsförordningen tillkommit, i sin skrifvelse i ämnet den 18 maj 1905 anförde, att Riksdagen genom formuleringen af 25 § i korthet antydt de ändamål, för hvilka medlen borde användas. Af dessa medel, yttrade Riksdagen vidare, torde anslag kunna utgå till anordnande af föreläsningar i nykterhetsfrågan, till föreningar med nykterhetsundervisning såsom ändamål, till undervisning af lärare och lärarinnor i och för ett tillfredsställande ordnande af den dem ålagda undervisningen om rusdryckerna och deras verkningar jämte andra nykterhet främjande ändamål. Motarbetandet af dryckenskapens följder

syntes åter enligt Riksdagens förmenande kunna ske genom anslag för upprättande af stats- eller kommunalasyler för alkoholister samt i form af understöd åt privata alkoholistasyler m. m.

Jag öfvergår härefter till de särskilda ansökningar, som i ärendet inkommit till civildepartementet.

Kuranstalten
Sans Souci.

På grund af särskilda framställningar har Riksdagen beviljat för hvar och ett af åren 1894—1900 ett extra anslag af 2,000 kronor, för hvar och ett af åren 1901—1904 ett extra anslag af 3,000 kronor samt för hvar och ett af åren 1905—1908 ett extra anslag af 4,000 kronor att utgå till *kuranstalten Sans Souci* på villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvades lämpliga.

Sedermera har Riksdagen medgifvit, att under de villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvades lämpliga, finge såsom understöd för hvardera af åren 1909—1912 åt nämnda kuranstalt utgå ett belopp af 7,000 kronor af de, jämlikt 25 § i nådiga förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905, till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder afsatta, hos statskontoret innestående medel.

Genom nådigt bref den 22 juni 1911 har Kungl. Maj:t för åtnjutande af berörda understöd under år 1912 föreskrifvit enahanda villkor, som tidigare varit uppställda.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift har nu styrelsen för kuranstalten, under förmälan att anstalten alltjämt för sitt bestånd vore i största behof af understöd, i underdånighet anhållit, att Kungl. Maj:t måtte allt framgent och närmast för år 1913 föreslå Riksdagen att bevilja anstalten ett årsanslag af 7,000 kronor.

I afgifvet underdånigt utlåtande den 25 september 1911 har medicinalstyrelsen tillstyrkt framställningen och därvid vitsordat, att anstalten fortfarande är i behof af statsunderstöd samt att de af Kungl. Maj:t för åtnjutande af förut beviljade understöd föreskrifna villkor blifvit af anstalten uppfyllda.

Den infordrade redogörelsen för anstaltens verksamhet under år 1910 utvisar, att från år 1909 kvarstodo 10 patienter; under året hafva 34 personer vunnit inträde vid anstalten och lika många utskrifvits, hvadan till år 1911 kvarstodo 10 patienter. Beträffande kurresultaten anföres, att 8 patienter hafva blifvit botade, 2 förbättrade, 3 hafva fortsatt behandling vid annan anstalt, 4 aflidit, 8 afvisats eller annars icke äro beträffande sin nuvarande vandel kända, 1 blifvit vansinnig och 8 förblifvit oförbättrade.

Inkomsterna under året, hufvudsakligen bestående af patientafgifter, medel från trädgården, räntor och statsanslag, hafva uppgått till 23,115 kronor 87 öre, och utgifterna, inberäknadt restituerade patientafgifter och understöd åt en patient, hafva belöpt sig till 21,974 kronor 57 öre. En jämförelse mellan anstaltens ställning 1909 och 1910 gifver vid handen, att anstaltens ekonomi under året förbättrats. Tillgångar utöfver skulderna utgjorde i slutet af år 1910 17,946 kronor 43 öre. Motsvarande siffra för år 1909 var 15,103 kronor 50 öre. Härförutom är att märka, dels att en skuld genom afbetalning nedbrakts med 2,500 kronor, dels ock att å inventarier kunnat afskrifvas 619 kronor 60 öre eller mer än 10 procent.

I likhet med medicinalstyrelsen anser jag kuranstalten fortfarande böra åtnjuta statsunderstöd. Äfven om någon förbättring inträdt i anstaltens ekonomiska ställning, torde likväl det begärda understödet vara nödvändigt för uppehållandet af anstaltens verksamhet.

Chefen för
civildeparte-
mentet.

Riksdagen har på extra stat beviljat *Stockholms alkoholisthem* till uppehållande af verksamheten vid kuranstalten Eolshäll anslag för år 1899 af 2,000 kronor, för hvar och ett af åren 1900—1903 af 4,000 kronor samt för ett hvar af åren 1904—1908 af 6,000 kronor att utgå på de villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvades lämpliga.

Stockholms
alkoholisthem
Eolshäll.

Sedermera har Riksdagen medgifvit, att under de villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvades lämpliga, finge såsom understöd för hvardera af åren 1909—1912 åt Stockholms alkoholisthem utgå ett belopp af 8,500 kronor af de till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder afsatta medel, hvarjämte Riksdagen sistnämnda år anvisat ett belopp af 3,500 kronor såsom bidrag till vissa byggnadsarbeten m. m. vid alkoholisthemmet.

Genom nådigt bref den 22 juni 1911 har Kungl. Maj:t föreskrifvit samma villkor för åtnjutande under år 1912 af beviljad understöd och bidrag, som tidigare varit gällande.

Üti en till Kungl. Maj:t ställd skrift har alkoholisthemmets styrelse i underdånighet anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att äfven för år 1913 bevilja anstalten, som fortfarande vore beroende af statsbidrag för verksamhetens bedrivande, ett anslag af 8,500 kronor.

Till följd af nådig remiss har medicinalstyrelsen i afgifvet underdånigt utlåtande den 6 oktober 1911 tillstyrkt framställningen och därvid vitsordat, att anstalten fortfarande är i behof af statsunderstöd samt

att de af Kungl. Maj:t föreskrifna villkor för åtnjutande af förut beviljade understöd blifvit af anstalten uppfyllda.

Af den ingifna berättelsen rörande anstaltens verksamhet under år 1910 framgår, att patientantalet vid årets början utgjort 10. Under årets lopp hade 32 patienter inskrifvits vid anstalten och 30 blifvit därifrån utskrifna. Vid slutet af år 1910 kvarstodo alltså 12 patienter vid anstalten. Beträffande kuresultatet har anstaltens läkare meddelat, att af de 30 utskrifna 14 kunna betecknas som botade, 5 som förbättrade. Dessutom hafva förekommit 6 återfall och 2 fall af sinnessjukdom. I 3 fall är resultatet okänt.

Beträffande anstaltens ekonomi är att märka, att inkomster och utgifter balansera å 28,467 kronor 88 öre, därvid inkomsterna hufvudsakligen utgjorts af patienternas afgifter, 19,668 kronor 10 öre, och statsanslag, 8,500 kronor. Anstaltens tillgångar uppgå till 62,765 kronor 87 öre samt öfverstiga skulderna med 14,820 kronor 99 öre. En jämförelse mellan anstaltens ekonomiska ställning den 31 december 1909 och samma dag år 1910 gifver vid handen, att för anstalten en icke oväsentlig förbättring inträdt, i det såväl betydande afskrifningar som afbetalning å anstaltens skuld skett under året.

Chefen för
civildeparte-
mentet.

Om ock anstaltens ekonomi synes vara jämförelsevis god, torde behof föreligga af samma understöd för uppehållande af dess verksamhet som föregående år. Jag tillstyrker alltså det begärda anslaget.

Kuranstalten
Solvik
å Styrso.

På grund af särskilda framställningar har Riksdagen medgifvit, att för hvart och ett af åren 1909 och 1910 ett belopp af 5,000 kronor samt för hvardera af åren 1911 och 1912 ett belopp af 7,000 kronor finge af de till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder afsatta medel utgå till understöd åt *kuranstalten Solvik å Styrso* på villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvades lämpliga.

Genom nådigt bref den 22 juni 1911 har föreskrifvits enahanda villkor för understödets åtnjutande under år 1911, som tidigare varit uppställda.

a) Anslag till
nybyggnad.

Uti en till Kungl. Maj:t ingifven skrift har styrelsen för västra Sveriges blåbandsförbund och anstaltens föreståndare i underdånighet anhållit om ett anslag af 21,000 kronor till uppförande af en byggnad, innehållande verkstadsrum, samlingsrum m. m.

Vid ansökningen hade fogats ritningar och kostnadsförslag till den ifrågasatta byggnaden.

I skriften anföres hufvudsakligen följande: Under de tre och ett halft år anstalten varit i verksamhet har erfarenheten gifvit vid handen, att afsaknaden af lämpliga verkstadslokaler utgör en kännbar brist, som måste afhjälpas, om anstalten rätt skall fylla sin bestämmelse. För vården af anstaltens patienter är gifvetvis tillgång till möjlighet att sysselsätta dessa med jordbruksarbete af den största vikt. Emellertid äro en stor del alkoholister ej vana vid dylikt arbete och kunna blott med tvång förmås att deltaga däri. Det är för att kunna bereda sysselsättning åt sådana patienter äfvensom, uuder kall årstid, öfriga patienter, som anstalten är i behof af ordentliga verkstadslokaler, något som andra alkoholistanstalter redan förskaffat sig. För närvarande finnes å anstalten allenast en mörk, till källarvåningen förlagd verkstadslokal. Äfven badrummet är beläget i källarvåningen och är till sitt ändamål föga lämpligt, kallt, fuktigt och trångt. Vidare tarfvas ökad utrymme för beredande af verklig hemtrefnad åt patienterna. I sådant afseende erfordras åtminstone ett större samlingsrum för läsning och samkväm, där husfadern och husmodern kunde komma närmare anstaltens skyddslingar och påverka dem i god riktning.

För afhjälpan af dessa brister hade anstaltens styrelse låtit uppgöra kostnadsförslag och ritningar till en byggnad af trä med en källarvåning af sten, innehållande 2 förrådsrum och rum för värmeledning, en första våning, innehållande 2 verkstadsrum, en större samlingshall och 2 badrum samt en öfvervåning med 6 rum. Beträffande sistnämnda rum har anstaltens föreståndare i en särskild skrift meddelat, att desamma vore afsedda att tagas i bruk dels af en nytillkommen slöjd-lärare och uppsyningsman, dels ock af 4 patienter. En ökning i antalet patientplatser vore dess mer behöflig, om den föreslagna lagen om tvångsinternering af alkoholister komme till stånd.

Ur en infortrad redogörelse öfver verksamheten vid anstalten är att anteckna, att under året 1911 å anstalten vårdats 32 patienter, däraf 20 nyinskrifna och 12 öfverförda från år 1910. Af dessa 32 voro 10 medellösa, 10 patienter betalade full afgift, 2 kronor 50 öre för dag, och 12 betalade en mer eller mindre nedsatt afgift. Under året ha 18 patienter utskrifvits från anstalten. Alltsedan anstaltens öppnande år 1908 ha 79 patienter mottagits. Af dessa ha cirka 50 procent blifvit fullt botade och åtskilliga fullt arbetsdugliga, utan att absolut afhålla sig från alkoholhaltiga drycker. Af räkenskaperna framgår, att utgifter och inkomster uppgått till 13,739 kronor 66 öre med ett oväsentligt öfverskott för inkomsterna. Bland dessa upptagas statsbidrag till 6,000 kronor, patientafgifter till ungefär 5,000 kronor, hvartill

kommer en gifva å 1,000 kronor. Bland utgifterna upptagas reparationer af fastigheten till 547 kronor 62 öre, inköp af inventarier 840 kronor 73 öre och räntor 659 kronor 25 öre. Anstaltens tillgångar utgjorde vid slutet af år 1911 35,636 kronor 91 öre och skulderna 14,000 kronor. Motsvarande siffror för år 1910 voro 35,286 kronor 67 öre och 14,000 kronor.

Till följd af nådig remiss har medicinalstyrelsen afgifvit underdånigt utlåtande i ärendet och därvid yttrat, att verkstadsrummet och samlingsrummet synas vara synnerligen behöfliga för att icke säga nödvändiga för att anstalten skall på tillfredsställande sätt fylla sitt ändamål. Äfven badrummen anser styrelsen väl behöfliga. Då slutligen medel till utförande af byggnaden svårligen, enligt hvad styrelsen anför, kan på frivillighetens väg anskaffas, tillstyrker styrelsen bifall till den gjorda ansökningen.

Skall ansökningen bifallas, föreslår styrelsen, att halfva beloppet måtte utbetalas den 1 januari 1913, sedan af förbundet visats, att arbetena påbörjats, och senare hälften af beloppet, sedan byggnadsarbetet fullbordats och af myndighet, som Kungl. Maj:t täcktes bestämma, blifvit afsynadt och godkändt.

Öfverintendentsämbetet, som granskat ritningar och kostnadsförslag till den ifrågasatta nybyggnaden, har ej funnit något att däremot erinra.

b) Anslag till
anstaltens
drift.

I ytterligare en skrift har styrelsen för västra Sveriges blåbandsförbund i underdånighet anhållit om ett anslag å 7,000 kronor till anstaltens drift under år 1913.

Jämväl denna framställning har medicinalstyrelsen i infordradt underdånigt utlåtande af den 30 oktober 1911 tillstyrkt samt tillika vitsordat, att anstalten fortfarande är i samma grad som förut i behof af statsunderstöd och att de af Kungl. Maj:t föreskrifna villkor för åtnjutande af förut beviljade understöd uppfyllts.

Chefen för
civildeparte-
mentet.

Såsom af utredningen framgår torde ifrågavarande nybyggnad vara af behovet påkallad. För förverkligande af densamma torde emellertid anstalten vara uteslutande hänvisad till statsbidrag. Den beräknade kostnaden synes ej heller gifva anledning till annan erinran, än att anslaget synes böra, med hänsyn till storleken af tillgängliga medel,

fördelas på tre år. Af de medel, som nu äro afsedda att fördelas, torde sålunda kunna utgå 7,000 kronor.

Mot det äskade anslaget å 7,000 kronor för driftkostnader under år 1913 är från min sida ingen erinran att framställa.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen år 1909 medgifvit, att af de till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder afsatta medel finge under de villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvades lämpliga, utgå såsom bidrag till byggnadskostnaden för svenska diakonsällskapets alkoholisthem vid Stora Sköndal 12,000 kronor och såsom bidrag till uppehållande under år 1909 af verksamheten vid anstalten 6,000 kronor.

Vårdhemmet
Berga.

Ytterligare har 1910 års Riksdag på enahanda sätt beviljat anstalten dels såsom fortsatt bidrag till byggnadskostnaden samt inventarieanskaffning m. m. 12,450 kronor, dels ock såsom bidrag till uppehållande under år 1910 af verksamheten vid anstalten 8,650 kronor.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift af den 4 november 1910 har svenska diakonsällskapets styrelse i underdånighet anhållit om statsbidrag för sitt vårdhem till belopp af 9,375 kronor, att användas till täckande af kostnaden för uppförande af ett växthus och anläggande af en handelsträdgård vid anstalten. Af skäl, för hvilka redogörelse lämnats vid behandling af frågan om aflåtande af proposition till 1911 års Riksdag beträffande fördelning af de till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder afsatta, till ingången af år 1912 tillgängliga medel, har diakonsällskapets styrelse i en den 6 mars 1911 dagtecknad skrift förklarat sig dels kunna anlägga en ändamålsenlig handelsträdgård med iakttagande af vissa inskränkingar i den ursprungliga planen, hvarigenom kostnaderna kunde nedbringas till 7,700 kronor, dels ock vara tillfredsställd, om anslaget fördelas på två, högst tre år.

Sedermera har 1911 års Riksdag såsom bidrag till påbörjande af anläggning af en handelsträdgård vid ifrågavarande alkoholisthem, numera benämndt *vårdhemmet Berga*, anslagit ett belopp af 3,000 kronor och såsom bidrag till uppehållande under år 1911 af verksamheten vid vårdhemmet anvisat 8,650 kronor.

Genom nådigt bref den 22 juni 1911 har Kungl. Maj:t föreskrifvit enahanda villkor för åtnjutande af de af 1911 års Riksdag beviljade understöd, som tidigare varit fastställda.

Diakonsällskapets styrelse anhåller nu i en till Kungl. Maj:t ställd skrift af den 11 november 1911 dels om ett anslag å 8,650 kronor för

uppehållande under år 1912 af verksamheten vid vårdhemmet, dels ock om ett belopp af 4,700 kronor för fullbordande af vårdhemmets trädgård.

Af en infordrad tryckt redogörelse öfver vårdhemmets verksamhet under år 1910 framgår, att från år 1909 kvarstått 14 patienter och under år 1910 intagits 28. Af dessa hafva 23 stycken under året lämnat hemmet, däraf 10 efter föreskrifven kurtid (omkring 1 år), 4 af olika anledningar aflägsnats från hemmet och 9 frivilligt före kurens avslutande lämnat anstalten, af de sistnämnda 6 först efter minst sex månaders vistelse vid hemmet. Vid slutet af år 1910 kvarstodo alltså 19 patienter vid vårdhemmet.

Beträffande vårdhemmets ekonomiska ställning är att anteckna, att inkomster och utgifter balansera å 28,358 kronor 14 öre med ett öfverskott å inkomsterna af 1,564 kronor 42 öre.

Bland inkomsterna upptagas vårdafgifter till 4,883 kronor 56 öre, patienternas arbete till 2,345 kronor 17 öre, influtna gåfvor till 452 kronor 55 öre och statsanslag till byggnad och drift till sammanlagt 20,676 kronor 86 öre.

Till förklaring af sistnämnda belopp har meddelats, att en summa af 423 kronor 14 öre af de för år 1910 anvisade statsmedel ännu icke disponerats af anstalten och af denna anledning ej redovisats såsom inkomst i räkenskaperna.

Bedömandet af vårdhemmets ekonomiska ställning försvåras genom bristen på en förteckning å hemmets tillgångar och skulder. Dessa ingå nämligen i diakonsällskapets motsvarande räkenskaper. Emellertid befinner sig vårdhemmets räkenskapsväsen under ombildning, hvadan, enligt upplysning från hemmet, man härutinnan torde kunna motse förbättringar.

En jämförelse mellan vårdhemmets ekonomiska ställning åren 1909 och 1910, i den mån den med nuvarande bokföring låter sig utföra, synes gifva vid handen, att vårdhemmets ekonomi under år 1910 förbättrats.

Till följd af nådig remiss har medicinalstyrelsen den 20 november 1911 afgifvit underdånigt utlåtande i ärendet och därvid tillstyrkt styrelsens ansökan om statsbidrag såväl till uppehållande under år 1912 af verksamheten vid vårdhemmet som till fullbordande af en handels-trädgård vid vårdhemmet.

emellertid vara att uppmärksamma, att vårdhemmets ekonomiska ställning är i väsentlig grad beroende af det stöd, diakonsällskapet kan skänka. Enligt hvad hufvudern å vårdhemmet uppgifvit, synes verksamheten under år 1911, trots all omsikt vid handhafvandet af hemmets förvaltning, komma att utvisa förlust, ett förhållande som med nuvarande betingelser för hemmets verksamhet torde blifva regel en tid framåt.

Af denna anledning får jag tillstyrka, dels att anstalten för fullbordande af arbetena å handelsträdgården tillerkännes ett belopp af 3,700 kronor att utgå af de medel, som nu äro afsedda att fördelas, dels ock att anstalten af samma medel erhåller ett anslag af 8,650 kronor för uppehållande af verksamheten under år 1912.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen år 1910 medgifvit, att af de till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder afsatta medel finge under de villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvades lämpliga, utgå såsom bidrag till anordnande af *Strängnäs stifts alkoholisthem vid Härnö* 17,000 kronor och såsom bidrag till uppehållande under år 1911 af verksamheten vid anstalten 5,000 kronor.

Strängnäs
stifts alkoholisthem
vid
Härnö.

Därefter har 1911 års Riksdag såsom bidrag till uppehållande under år 1912 af verksamheten vid hemmet anvisat ett anslag af 5,000 kronor.

Genom nådigt bref den 22 juni 1911 har Kungl. Maj:t förklarat, att för åtnjutande af sistnämnda statsbidrag enahanda bestämmelser skulle lända till efterrättelse, som tidigare varit fastställda.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift af den 27 september 1911 har styrelsen för alkoholisthemmet i underdånighet anhållit att som extra anslag för år 1912 erhålla ett belopp af 7,270 kronor för bestridande af kostnaderna för vissa nybyggnads- och ändringsarbeten vid hemmet äfvensom för anskaffande af åtskilliga inventarier.

a) Anslag
till nybyggnad.

Styrelsen anför härom följande: Redan under den korta tid anstalten varit i verksamhet eller från den 21 juni 1911 har behovet af en samlingssal, där särskildt vintertid patienterna kunde tillbringa sina lediga aftnar, gjort sig gällande. En dylik skulle med fördel kunna anordnas i det af patienternas sofrum, som läge ofvanför nuvarande matsalen. Härvid erfordrades emellertid en ombyggnad af trappan till vinden samt att ett par gafvelrum för patienter inredes därstädes. Vidare kräfvades för ett planmässigt handhafvande af patienternas vård tillgång till

ordentliga arbetslokaler. Styrelsen hade därför låtit uppgöra kostnadsförslag och en skiss till en byggnad, innehållande, förutom arbetslokaler, en tvättstuga, afsedd att ersätta den nuvarande, i alla afseenden olämpliga. Slutligen har anstalten behof af en del verktyg för bedrivande af snickeri, skomakeri m. m. äfvensom vissa medicinska instrument.

Den af styrelsen begärda summan, 7,270 kronor, vore afsedd att användas till ofvan omförmälda ändamål enligt följande tablå:

Till ny trappa till vinden och inredning af 2 vindsrum i anstaltens hufvudbyggnad	850 kronor
Till arbetslokaler i särskild byggnad (incl. tvättstuga).....	5,320 »
» verktyg	1,000 »
» medicinska instrument	100 »
	Summa 7,270 kronor

Genom medicinalstyrelsens försorg hafva inforrats kostnadsförslaget beträffande den ifrågasatta nybyggnaden och ändringsarbetena inom anstaltens hufvudbyggnad äfvensom ofvannämnda skiss öfver den föreslagna nybyggnaden och ritningar till ändringsarbetena i hufvudbyggnaden.

Af ingifna handlingar inhämtas, att anstalten är afsedd för mindre bemedlade män från Strängnäs stift samt att vårdafgiften är 250 kronor för år. För närvarande vistas vid anstalten 13 patienter. Som kuren är afsedd att vara ett år, har ännu ingen blifvit från anstalten utskrifven.

Beträffande hemmets ekonomiska ställning hafva inkomsterna under året uppgått till 44,397 kronor, däraf 1,625 kronor i patientafgifter, 17,000 kronor i statsbidrag och återstoden i gåfvor och räntemedel. Utgifterna hafva uppgått till 40,142 kronor 82 öre. Bland desamma märkas lösen af hus 16,000 kronor, arbeten för anstaltens iordningställande 6,013 kronor 96 öre, inventarieanskaffning 12,792 kronor 28 öre, löner 1,424 kronor 49 öre samt kosthållning och diverse utgifter 3,912 kronor 9 öre. Tillgångarna upptagas till ett värde af 42,527 kronor 6 öre, däraf för fastigheten och inventarier 35,698 kronor 24 öre. Skulderna angifvas vara 2,106 kronor 63 öre. Anstalten skulle sålunda äga tillgångar utöfver skulderna till ett belopp af 40,420 kronor 43 öre, hvarvid emellertid är att märka, att den såsom fastighet redovisade byggnaden upptagits till ett värde, motsvarande köpesumman, ökad med utgifterna för anstaltens iordningställande.

Styrelsen har vidare i sin ansökning gjort framställning om att i likhet med föregående år erhålla statsbidrag till anstaltens drift samt hemställer om bidrag för år 1913 med samma belopp som hittills, eller 5,000 kronor.

b) Anslag till
anstaltens
drift.

Till följd af nådig remiss har medicinalstyrelsen afgifvit underdånigt utlåtande i ärendet och därvid vitsordat, att anstalten, så vidt styrelsen hade sig bekant, fullgjort de för åtnjutande af hittills beviljade statsunderstöd uppställda villkor. Därjämte har styrelsen meddelat, att styrelsen redan vid afsyning af vissa byggnadsarbeten vid anstalten sommaren 1911 anmärkt bristen på samlingsrum samt att tvättstugan var synnerligen bofällig och otillräcklig. Styrelsen anför äfven, att behovet af verkstadsrum är så mycket mera kännbart, som en afsevärd del af de å anstalten intagna alkoholisterna torde vara industriarbetare, hvilka mindre lätt kunna sysselsättas med jordbruksarbete. Då vidare kostnaderna syntes vara lågt beräknade, har styrelsen tillstyrkt nådigt bifall till ansökningen i hela dess vidd.

I likhet med medicinalstyrelsen anser jag de föreslagna om- och nybyggnaderna vara väl behöfliga. Tillgång till ordentliga arbetslokaler torde till och med vara ett rent af oeftergifligt villkor för att anstalten skall kunna anses fylla sitt ändamål. Mot det äskade anslaget till anstaltens drift under år 1913, 5,000 kronor, har jag intet att erinra.

Chefen för
civildeparte-
mentet.

I särskilda skrifter af den 10 januari 1911 anhöll komministern Arvid Viktor Zellner såsom ombud för *sällskapet för kristlig social nykterhetsverksamhet* om statsbidrag dels af 10,000 kronor att användas till nybyggnadsarbeten vid sällskapets *Flodakoloni* och dels af 5,000 kronor till uppehållande af sällskapets verksamhet vid nämnda koloni. Vid föredragning af ärendet förordade dåvarande departementschefen sistnämnda understöd samt förklarade, att han ej heller hade något att erinra mot beloppet af det begärda byggnadsanslaget, hvilket dock syntes kunna fördelas på två år. I enlighet härmed affattades ock Kungl. Maj:ts proposition till 1911 års Riksdag.

Jordbruks-
kolonien
Floda.

Riksdagen medgaf, att af de till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder afsatta medel finge under de villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvades lämpliga, utgå såsom bidrag till nybyggnadsarbeten vid sällskapets för kristlig social nykterhetsverksamhet Flodakoloni 5,000 kronor och såsom bidrag till uppehållande under år 1911 af verksamheten vid samma koloni 5,000 kronor.

Genom nådigt bref den 27 oktober 1911 har Kungl. Maj:t därefter föreskrifvit, att för åtnjutande af ofvan omförmälda statsbidrag följande villkor skulle lända till efterrättelse, nämligen: att i medeltal årligen minst 10 kolonister vid anstalten afgiftsfritt erhöle bostad, kost och vård; att anstaltens förvaltning handhades af styrelsen för sällskapet för kristlig social nykterhetsverksamhet, som hade att antaga föreståndare för anstalten; att anstalten stode under tillsyn och kontroll af landshöfdingen i Jämtlands län eller, om han ansåge sig därtill förhindrad, af en utaf Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet förordnad inspektor; att de i anstalten intagna öfvervakades af legitimerad läkare, samt att till medicinalstyrelsen ställd berättelse, med redogörelse för anstaltens verksamhet under året, före utgången af mars månad nästföljande år af anstaltens styrelse och läkare aflämnades till förste provinsialläkaren i länet.

a) Anslag till
nybyggnad.

I en till Kungl. Maj:t ställd skrift af den 20 november 1911 har nu komministern Zellner i egenskap af ombud för sällskapet för kristlig social nykterhetsverksamhet anhållit, att Kungl. Maj:t måtte föreslå 1912 års Riksdag att bevilja sällskapet återstoden af det i ansökningen af den 10 januari 1911 begärda anslaget till nybyggnad vid Flodakolonien med 5,000 kronor.

Enligt ingifna handlingar har arbetet vid kolonien fortgått efter oförändrad plan. Uppodlingen af myren hade likväl ej fortskridit i den grad, man hoppats. Anledningen härtill hade varit, att nybyggnadsarbeten och skötseln af arrendegården tagit oberäknadt mycken tid i anspråk. Kolonien afser som bekant att mottaga genom dryckenskap skadade personer. Af dessa antages dels villkorligt frigifna fångar, vid tvångsarbetsanstalt straffade personer och lösdrifvare såsom kolonister och dels såsom pensionärer personer, som betala underhåll.

Nu meddelas emellertid, att koloniens pensionärer vållat en del bekymmer. Dessa hade visat sig mycket svårare att hjälpa än öfriga, å kolonien intagna. Utväljandet af pensionärer för kolonien hade ej skett med tillbörlig hänsyn till koloniens speciella egenart att vara en skola med hufvudsakligt ändamål att uppfostra sina skyddslingar till arbetsdugliga jordbrukare. En rättelse härutinnan vore en af de närmast till hands liggande uppgifterna.

I början af år 1911 har igångsatts ett planmässigt snickeriarbete. En hel del möbler för koloniens behof har här tillverkats. Dessutom har uppförts en smedja, vid hvilken en konstsmed skall sysselsätta de händigare kolonisterna.

Bland byggnadsarbeten under år 1911 torde förtjäna nämnas dels afslutningsarbeten å den s. k. storstugan, dels ock uppförande af en byggnad, annexet n:r 1, innehållande verkstäder och bostadsrum för kolonister. Till den byggnad, för hvilken statsbidrag anvisats, skall virke anskaffas i så god tid, att arbetet med densamma uppförande kan vidtaga under våren 1912.

Under tiden den 1 januari—den 15 november 1911 hafva 23 personer inskrifvits vid kolonien, från år 1910 kvarstodo 12 personer, hvadan, då 18 under förstnämnda tid utskrifvits, den 15 november 1911 17 personer varit kvar vid kolonien. Af dessa betalar en full afgift, 2 hvardera 250 kronor och 14 äro befriade från all afgift. Af de hittills vid kolonien behandlade personerna, 44 stycken, hafva 35 varit fullt utpräglade alkoholister; flera hafva varit straffade upprepade, ända till 8 gånger. Från kolonien hafva till den 15 november 1911 afgått 27 personer. Beträffande 16 af dessa finnas fullt pålitliga upplysningar, enligt hvilka 12 kunna anses botade, 1 förbättrad och 3 återfallna. Om 6 saknas tillförlitliga uppgifter och 5 hafva öfverlämnats till hospital eller sjukhem.

Den ingifna revisionsberättelsen rörande sällskapets för kristlig social nykterhetsverksamhet ekonomiska ställning omfattar tiden från den 1 april till och med den 31 december 1910. Under denna tid hafva sällskapets inkomster och utgifter balanserat å 26,893 kronor 8 öre. Inkomsterna hafva hufvudsakligen bestått af gåfvor och årsafgifter, behållningar af fester och försäljning af provinsblommor, trycksaker m. m. Pensionärernas inackorderingsafgifter hafva uppgått till allenast 675 kronor 50 öre. Sällskapets tillgångar upptogos den 31 december 1910 till 31,433 kronor 50 öre, i hvilken summa fastigheter och inventarier ingå med 21,378 kronor 18 öre och lager af trycksaker och provinsblommor med 6,306 kronor 24 öre. Sällskapets skulder upptogos vid samma tidpunkt till 17,943 kronor 68 öre. Ökningen å fastighetskontot från föregående bokslut, 6,276 kronor 20 öre, motsvarar nyinköpt mark, nybyggnader och utdikningsarbeten å myren med afdrag för erforderliga afskrifningar.

I inforrdadt underdånigt utlåtande har medicinalstyrelsen tillstyrkt nådigt bifall till ansökningsen.

I en ytterligare skrift af den 20 november 1911 har komministern Zellner i sin förutnämnda egenskap i underdånighet anhållit om ett statsbidrag af 5,000 kronor för underhåll och utveckling år 1912 af verksamheten vid kolonien.

b) Anslag till underhållskostnader.

Till följd af nådig remiss har medicinalstyrelsen jämväl öfver denna ansökan afgifvit underdånigt utlåtande och därvid, med förmålan att antalet vårdplatser under år 1912 komme att ökas till 33 å 35, tillstyrkt ansökningen, då i förhållande till vårdplatsernas antal det begärda statsunderstödet vore väsentligt lägre än hvad andra alkoholistanstalter åtnjöte.

Chefen för
civildeparte-
mentet.

Mot bifall till de båda ansökningarna är från min sida intet att erinra. Jag ber särskildt få framhålla, att de personer, som mottagas vid Flodakolonien, äro alkoholskadade och att kolonien således är att betrakta såsom en alkoholistanstalt, äfven om föreningen riktar sin verksamhet på en särskild kategori och därigenom samtidigt arbetar för ändamål, som icke afses med nu förevarande anslag.

Järnvägsmän-
nens helnyk-
terhetsför-
bund.

1909 års Riksdag har medgifvit, att af de till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder afsatta medel finge utgå till främjande af *järnvägsmännens helnykterhetsförbunds verksamhet* 2,000 kronor för hvartera af åren 1909 och 1910.

Därefter har Riksdagen till främjande af förbundets verksamhet under åren 1911 och 1912 från samma medel anvisat ett årligt anslag af enahanda storlek.

Förbundet har nu i en den 22 september 1911 ingifven skrift i underdånighet anhållit om ett lika stort anslag för år 1913; och har jag icke något att erinra häremot.

Internatio-
nella byrån
för alkoholis-
mens bekäm-
pande.

På grund af särskilda framställningar har Riksdagen beviljat för hvar och ett af åren 1910—1912 ett anslag af 750 kronor från de för nykterhetsändamål afsatta, hos statskontoret inestående medel, att utgå till styrelsen för *internationella byrån för alkoholismens bekämpande*.

Üti en till Kungl. Maj:t ställd skrift har nu lektorn Johan Bergman såsom ordförande i byråns styrelse i underdånighet anhållit om ett understöd åt byrån jämväl för år 1913 af 750 kronor.

Chefen för
civildeparte-
mentet.

Mot bifall till ansökningen är från min sida intet att erinra.

Frälsnings-
arméns alko-
holisthem för
kroppsarbe-
tare å Kurön.

I en till Kungl. Maj:t ställd skrift af den 30 september 1911 har Karl Larsson å frälsningsarméns vägnar i underdånighet anhållit, att *frälsningsarméns alkoholisthem för kroppsarbetare å Kurön* i Mälaren måtte erhålla dels ett anslag å 12,000 kronor för inköp af vissa för alkoholisthemmet erforderliga inventarier, dels ock ett understöd af

7,500 kronor för uppehållande under år 1912 af verksamheten vid hemmet.

Af de vid ansökningen fogade handlingar inhämtas hufvudsakligen följande. Frälsningsarméns snart 30-åriga verksamhet i Sverige har fört densamma i beröring med talrika alkoholister, af hvilka ett stort antal blifvit botade. Behovvet af en vårdanstalt har emellertid blifvit alltmer trängande. Frälsningsarmén är jämväl i besittning af en viss erfarenhet i handhafvandet af dylika anstalter. Sedan någon tid har frälsningsarmén två kuranstalter för alkoholister i verksamhet å Nya Zeeland med plats för tillsammans 125 patienter. Trots de ogynnsamma förutsättningarna, tvångsinternering, har ett kuresultat af mellan 30 och 40 procent fullt återställda vunnits. Visserligen finnas redan åtskilliga anstalter af ifrågavarande slag i vårt land, men behovvet af ökade vårdtillfällen för alkoholister är under alla förhållanden stort och komme att blifva än mer kännbart, om tvångsinternering af alkoholister skulle inom riket införas. Beträffande valet af plats för den blifvande anstalten har frälsningsarmén velat tillförsäkra sina patienter största möjliga frihet med iakttagande af fullständig isolering. Af praktiska skäl har man velat försäkra sig om ett någorlunda centralt läge och en plats med utvecklingsmöjligheter i form af odlingsbar mark. För förverkligandet af dessa planer har frälsningsarmén inköpt i det närmaste hela ön Kurön i Mälaren, belägen i närheten af Björköen invid segelleden till Strängnäs m. fl. platser. Ön har en ytvidd af 370 tunnland, hvaraf 35 äro odlade. Ytterligare 100 tunnland kunna säkerligen uppodlas. De nuvarande byggnaderna rymma utan svårighet 20 patienter jämte nödig personal. Det är meningen att, i mån af behof, genom uppförande af nya byggnader utvidga anstalten så att 40 à 50 patienter skola kunna mottagas. Man har tänkt sysselsätta dessa hufvudsakligen med kroppsarbete i fria luften, likväl vill man genom inrättande af en slöjdstuga sörja för att patienterna äfven vid för arbete i det fria otjänlig väderlek skola kunna sysselsättas. Som nämndt har ej fullt hela ön kunnat förvärfvas. Återstoden utgör dock, enligt hvad från frälsningsarmén meddelats, två mindre områden om tillhoppa allenast ett fåtal tunnland. Beträffande det ena ha underhandlingar öppnat utsikt för frälsningsarmén att senast vid ägarens, en ålderstigen f. d. arrendators, fränfälle komma i besittning af detsamma, hvad åter det andra angår utgöres detta af tomt till en s. k. sommarvilla och detta område med därå uppförd större villabyggnad tages i bruk allenast under ett par af sommarmånaderna. Från intetdera området synes man behöfva befara, att arbetet på patienternas förbättrande störes.

Beträffande företagens ekonomiska sida torde förtjäna anföras, att förvärfvet af fastigheten dragit en kostnad af 55,000 kronor. Hårtill kommer en del utgifter för byggnadens lämpliga inredning m. m. till ett beräknadt belopp af 8,000 kronor samt kostnaderna för anskaffande af erforderliga inventarier. En ingifven förteckning å dylika slutar å ett belopp af 17,231 kronor 25 öre. Af denna summa skulle 4,731 kronor 25 öre falla på inre inventarier, nödvändiga för hemmets utrustning och trefnad, och 12,500 kronor på yttre inventarier, i stor utsträckning betingade af behovet att bereda sysselsättning åt ett större antal arbetare.

Från frälsningsarmén har äfven meddelats, att anstalten träd i verksamhet den 10 januari 1912 med 3 patienter. Efter 14 dagar mottogos ytterligare 3 patienter; för närvarande finnas 11 patienter vid anstalten. Sedan jordbruket den 14 mars 1912 öfvertagits af anstalten, hafva ock en del byggnader blifvit disponibla, i hvilka ytterligare en del patienter kunna inrymmas. Ansökningar om inträde förefinnas i väsentligt större antal än tillgången på platser. Af de 20 patienter, anstalten är afsedd att inrymma, ämnar frälsningsarmén slutligen mottaga 5 utan afgift. Meningen är att framdeles sysselsätta patienterna hufvudsakligen med trädgårdsskötsel, hvarför lämplig jord och goda afsättningsmöjligheter finnas.

I afgifvet infordradt underdånigt utlåtande har medicinalstyrelsen anført: Å de inom riket verksamma alkoholanstalterna finnes för närvarande plats för 110 patienter, ett antal, som på intet sätt motsvarar behovet, hvilket, om den ifrågasatta tvångsinterneringen af alkoholister kommer till stånd, torde ökas än ytterligare. Inrättandet af nya anstalter torde därför böra af statsmakterna befordras. Genom sin mångåriga verksamhet på fattigvårdens och i allmänhet filantropiens områden har frälsningsarmén visat sin framstående förmåga på detta arbetsfält. Såväl platsen för den ifrågasatta anstalten som planen för dess verksamhet hafva af styrelsen befunnits lämpliga. En del af de i inventarieförteckningen upptagna landtbruksmaskiner torde, enligt styrelsens mening, ej vara behöfliga vid bedrifvandet af ett så pass litet jordbruk som ett, där den öppna jorden omfattar allenast 30 tunnland, men då af erforderliga 17,000 kronor statsbidrag begäres med allenast 12,000 kronor, har styrelsen ansett sig sakna anledning att hemställa om minskning af det begärda bidraget. Medicinalstyrelsen hemställer därför om bifall till ansökningen i hela dess vidd.

Chefen för
civildeparte-
mentet.

Ifrågavarande anstalt synes mig hafva alla förutsättningar att på ett lyckligt sätt fylla en del af det alltjämt trängande behovet af ökade

vårdtillfällen för alkoholister. De vidtagna anordningarna för anstaltens förverkligande synas mig vittna om planmässighet. Jag får därför lifligt tillstyrka att statsunderstöd beredes anstalten. Mot beloppet af det för inköp af inventarier begärda anslaget har jag intet att invända. Detsamma torde dock lämpligen kunna fördelas på två år. Det begärda anslaget till anstaltens drift kan väl synas högt i förhållande till patienternas antal, men därvid bör man ihågkomma, att omkostnaderna under den första tiden, innan anstalten kommit igång, äro relativt större än hvad sedan kan beräknas. Jag får därför tillstyrka att anstalten tilldelas dels ett anslag af 6,000 kronor som bidrag till inköp af inventarier, dels ock ett understöd af 7,500 kronor för uppehållande af verksamheten vid anstalten under år 1912.

Härefter anförde chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Berg:

Jämväl till ecklesiastikdepartementet hafva inkommit åtskilliga framställningar om anslag från ifrågavarande medel, nämligen en från Svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran, det år 1837 stiftade Svenska nykterhetssällskapet, en från utgifvaren af tidskriften Mimer, en från Sveriges lärares nykterhetsförbund, två från Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamling, en från styrelsen för västra Sveriges blåbandsförbund samt fyra från centralförbundet för nykterhetsundervisning. Jag vill nu redogöra för dessa framställningar.

För hvart och ett af åren 1895—1903 har Riksdagen på extra stat beviljat ett anslag af 4,000 kronor för utgifning och spridning af nykterhetsskrifter. Dessa anslag hafva ställts till förfogande af Svenska nykterhetssällskapet eller, såsom detsamma, sedan Kungl. Maj:t den 7 februari 1902 fastställt nya stadgar för sällskapet, benämnas, *Svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran, det år 1837 stiftade Svenska nykterhetssällskapet.*

Svenska
nykterhets-
sällskapet.

Med anledning af Kungl. Maj:ts framställningar har Riksdagen för hvartdera af åren 1904—1908 på extra stat anvisat enahanda belopp för befrämjande af den verksamhet, som enligt fastställda stadgar ålège nämnda sällskap.

År 1908 med gaf Riksdagen, att af de enligt 25 § i kungl. förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905 till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder afsatta brännvinsförsäljningsmedlen finge för främjande under år 1909 af sällskapets verksamhet utgå ett belopp af 4,000 kronor. Under hvart och ett af åren 1909—1911 anvisades för samma ändamål af ifrågavarande medel

8,000 kronor att användas för sällskapets verksamhet under åren 1910—1912.

Under återopande af en inlämnad tryckt redogörelse för sällskapets arbete under tiden maj 1910—maj 1911 äfvensom af hvad sällskapet vid flera föregående tillfällen uttalat i fråga om behöfligheten af det understöd, som från statens sida kunde lämnas dess sträfvan, har nu sällskapets styrelse i underdånig skrifvelse den 25 september 1911 hemställt, det Kungl. Maj:t täcktes till Riksdagen göra nådig framställning om att af ifrågavarande brännvinsförsäljningsmedel till sällskapet måtte för år 1913 anvisas ett belopp af 8,000 kronor att användas för den verksamhet, som enligt fastställda stadgar ålåge sällskapet.

Chefen för
ecklesiastik-
departe-
mentet.

Med hänsyn till hvad sålunda anförts och då sällskapets verksamhet, beträffande hvilken jag hänvisar till den utredning, som därom lämnats i det vid Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 184 till 1909 års Riksdag fogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver blandadt civil- och ecklesiastikärende för den 19 mars 1909, synes mig förtjänt af all uppmuntran, anser jag ifrågavarande ansökning böra bifallas.

Tidskriften
Mimer.

Med bifall till särskilda af Kungl. Maj:t därom gjorda framställningar har Riksdagen till understöd för fortsatt utgifvande af *tidskriften Mimer* på extra stat för hvar och ett af åren 1907 och 1908 beviljat ett anslag af 1,500 kronor.

I anledning af Kungl. Maj:ts framställningar har Riksdagen under hvar och ett af åren 1908—1911 medgifvit, att af ifrågavarande brännvinsförsäljningsmedel finge för tidskriftens fortsatta utgifvande under åren 1909—1912 utgå, för år 1909 1,500 kronor samt för hvar och ett af åren 1910, 1911 och 1912 2,000 kronor.

I underdånig skrifvelse den 30 september 1911 har nu lektorn Johan Bergman i egenskap af utgifvare af omförmälda tidskrift hemställt om beredande jämväl för år 1913 af enahanda belopp som det senast beviljade eller 2,000 kronor för tidskriftens fortsatta utgifvande under år 1913, och har Bergman därvid upplyst, att tidskriften under år 1913 komme att utgifvas efter samma plan som hittills.

Efter erhållen nådig remiss har Svenska nykterhetssällskapet i underdånigt utlåtande den 6 november 1911 tillstyrkt bifall till förevarande ansökning.

Äfven jag finner ansökningen vara förtjänt af bifall.

Sveriges
lärares
nykterhets-
förbund.

Med anledning af särskilda nådiga framställningar medgaf Riksdagen år 1909, att för främjande af *Sveriges lärares nykterhetsförbunds* verksamhet finge under år 1910 af ifrågavarande brännvinsförsäljnings-

medel utgå ett belopp af 2,000 kronor. Under hvarterdera af åren 1910 och 1911 anvisades ett belopp af 3,000 kronor att användas för främjande af förbundets verksamhet under åren 1911 och 1912.

I en den 28 september 1911 dagtecknad underdånig ansökning har nu sagda förbund anhållit om utverkande af Riksdagens medgifvande, att för främjande af förbundets verksamhet under år 1913 finge under de villkor, Kungl. Maj:t täcktes bestämma, af berörda brännvinsförsäljningsmedel utgå ett belopp af 3,000 kronor. Till stöd härför har i ansökningen anförts:

Förbundets sträfvanden omfattades med ett alltjämt växande intresse af skolans lärare och lärarinnor, hvilket bland annat framginge af den ökade tillslutning, förbundet rönt under det förflutna verksamhetsåret. Medlemsantalet uppginge för det dåvarande till öfver 1,700, fördelade å 43 lokalföreningar.

Arbetet å den läsebok i hälsolära med nykterhetsundervisning, som förbundet beslutit utgifva, hade under år 1911 fortsatts, och hade en för det lägre skolstadiet afsedd första del under året förelegat i manuskript. Förbundsstyrelsen ansåge sig emellertid ej kunna godkänna arbetet i befintligt skick, hvarför det ännu ej kunnat utgifvas. En andra del, utarbetad af professorn i fysiologi vid Lunds universitet T. Thunberg, torde blifva färdig på nyåret 1912. Ännu ett par delar vore under arbete.

Förbundsstyrelsen hade tillsatt en kommitté med uppdrag att underkasta den af förbundet år 1907 godkända läroplanen för nykterhetsundervisningen, hvilken på många håll tagits till ledning vid utarbetandet af de lokala läroplanerna, en omarbetning och utvidgning med ledning af de under de gångna åren gjorda erfarenheterna.

Lokalföreningarna hade under året behandlat frågan om förbättrad åskådningsmateriel för nykterhetsundervisningen. De inkomna uttalandena hade öfverlämnats till en af centralförbundet för nykterhetsundervisning tillsatt materielkommitté. Lokalföreningarna hade äfvenledes haft att behandla frågan om uppfostran till sparsamhet som ett led i fostran till nykterhet, och hade de uppdragit åt förbundsstyrelsen att ingå till regeringen med förslag till en planmässigt ordnad sparsamhetsfostran i skolan på grundvalen af en under enkla former bedrifven sparverksamhet.

Under innevarande verksamhetsår hade förbundsstyrelsen till lokalföreningarnas behandling utsändt frågan om höjandet af renligheten hos vårt folk. Professor Thunberg hade skrivit en inledande artikel i ämnet, i hvilken han framhållit skolbadens stora betydelse samt ut-

vecklade afsikten med den statistik öfver skolbarnens renlighetsförhållanden, hvilken förbundsstyrelsen anmodat förbundsmedlemmarna att lämna bidrag till.

Den af förbundet utgifna broschyren mot kaffemissbruk hade förmedelst särskildt af Kungl. Maj:t beviljadt anslag å 3,500 kronor kunnat genom alla landets skolor spridas till de svenska hemmen i 425,000 exemplar.

För att de nykterhetsvänliga seminarieeleverna redan under seminarietiden skulle lära känna förbundet och intresseras för dess sträfvanen, hade förbundsstyrelsen beslutat tillmötesgå en från detta håll framställd önskan, att de seminarister, som tillhörde Sveriges studerande ungdoms helnykterhetsförbund, måtte gratis erhålla förbundets årstryck.

Den gemensamt med Sveriges studerande ungdoms helnykterhetsförbund bedrifna nykterhetsverksamheten bland barn och ungdom i förbundet Sveriges Vår hade fortgått och utvecklats. På flera håll hade bildats länskommittéer för främjandet af Sveriges Vår-arbetet. Förbundet Sveriges Vår hade under år 1910 liksom föregående år till sin verksamhet erhållit ett anslag af 1,000 kronor från Sveriges lärares nykterhetsförbund.

Förbundsstyrelsen utgjordes af följande personer: folkskoleinspektören Robert Johansson, Jönköping, ordförande, öfverläraren Johan Jarlén, Göteborg, vice ordförande, folkskolläraren Ivar Andrén, Västerås, sekreterare, barnhemsföreståndaren Mats Dalborg, Stockholm, kassör, folkskollärarna K. A. Hagström och Ture Wirén, båda i Uppsala, samt slöjdlärarinnan Nanna Öhrqvist, Landskrona.

På grund af nådig remiss har Svenska nykterhetssällskapet den 6 november 1911 afgifvit underdånigt utlåtande i ärendet och därvid anført:

Såsom af ansökningen framginge, handhades Sveriges lärares nykterhetsförbunds angelägenheter med en omtanke och framgång, som syntes göra förbundet väl förtjänt af fortsatt understöd från statens sida. Då förbundets verksamhet till väsentlig del afsåge att åstadkomma hjälpmedel, som borde kunna blifva hela den svenska lärarkåren till afsevärdt gagn i dess arbete för nykterhetsintresse och vidgad, åskådlig, etiskt betonad insikt i alkoholfrågan bland Sveriges skolbarn, finge sällskapet i underdånighet tillstyrka nådigt bifall till ansökningen.

Såsom af det föregående framgår, har lärarnas nykterhetsförbund under det gångna året icke uteslutande arbetat på alkoholmissbrukets bekämpande. Då emellertid lärarnas nykterhetsförbunds verksamhet till väsentligaste delen är inriktad på arbete för nykterhet och den omständigheten, att förbundet vid sidan därpå äfven ägnat sitt intresse åt andra, ur folkuppfostrans synpunkt viktiga frågor, icke lär vara af beskaffenhet att böra verka till minskning af det hittills till förbundet utgående årliga anslaget, anser jag mig böra förorda bifall till den nu gjorda ansökningen.

Chefen för
ecklesiastik-
departemen-
tet.

För hvart och ett af åren 1910, 1911 och 1912 har Riksdagen af ifrågakommande medel anvisat dels för främjande af *Sveriges nykterhets-sällskaps representantförsamlings upplysningsbyrås* verksamhet ett belopp af 8,000 kronor, dels ock för nedannämnda ändamål följande belopp, nämligen:

Sveriges
nykterhets-
sällskaps
representant-
församlings
upplysnings-
byrå m. m.

för främjande af <i>Sveriges studerande ungdoms helnykterhetsförbunds</i> verksamhet.....	kronor 4,000: —
för främjande af <i>Sveriges nationaltempels af Temp-larorden</i> studieverksamhet.....	» 3,000: —
för främjande af <i>nykterhetsorden Verdandis</i> studie-verksamhet.....	» 2,000: —
för främjande af <i>Sveriges storloges af I. O. G. T.</i> studieverksamhet.....	» 8,000: —
för främjande af <i>Nationalgodtemplarordens</i> studie-verksamhet.....	» 2,000: —
för främjande af nykterhetsföreningen <i>Hvita bandets</i> studieverksamhet.....	» 2,000: —

Vidare har Riksdagen för främjande af *Sveriges blåbandsförenings* studieverksamhet af ifrågakommande medel anvisat för år 1910 3,000 kronor och för hvartdera året 1911 och 1912 4,000 kronor.

Genom nådigt beslut den 14 juli 1911 ställdes samtliga ofvanberörda för år 1912 anvisade anslag till vederbörandes förfogande för därmed afsedda ändamål, hvarvid beträffande anslaget till förenämnda upplysningsbyrå föreskrefs, att därest val af ny föreståndare för upplysningsbyrån skulle ifrågakomma, detta val skulle underställas Kungl. Maj:ts pröfning.

Uti underdånig ansökning den 29 september 1911 har nu Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamling i enlighet med beslut vid

årsmötet 1911 anhållit om anslag för uppehållande af upplysningsbyråns verksamhet äfvensom till ofvannämnda sällskap jämväl för år 1913 med enahanda belopp, som anvisats för år 1912, att utgå under de villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvades lämpliga. I öfrigt har i ansökningen anförts:

Såsom af en ansökningen bifogad rapport från nykterhetssällskapens upplysningsbyrå rörande dess verksamhet under år 1910 framginge, hade till byrån under år 1911 ingått 716 skriftliga förfrågningar af olika slag, hvilkas besvarande i många fall kräft omfattande utredningar; 257 af dessa förfrågningar hade gällt rusdryckslagarna och deras efterlefnad, 46 kommit från utlandet och gällt den svenska rusdryckslagstiftningen, nykterhetsarbetet i Sverige o. s. v.; den svenska pressens ställning till nykterhetssträfvandena hade följts och, där anledning till erinringar funnits, sådana framställt; kampen mot alkoholismen i utlandet hade följts i ett 50-tal utländska tidningar och tidskrifter i nykterhetsfrågan, hvarjämte hvarje vecka till den svenska nykterhetspressen utsändts utförliga meddelanden om hvad af intresse för det svenska nykterhetsarbetet i utlandet förekommit; därjämte anskaffades och följdes å byrån utländsk litteratur, som berörde rusdryckslagstiftningen och nykterhetssträfvandena.

Beträffande de till representantförsamlingen anslutna nykterhetssällskapens verksamhet, för hvilken anslag tidigare lämnats, åberopades dels de af respektive sällskap till Kungl. Maj:t ingifna berättelserna för år 1910, dels vid ansökningen fogade berättelser från sällskapens årsmöten år 1911, af hvilka framginge, att samtliga sällskap med all ifver fortsatte den allmänna folkbildningsverksamhet, för hvilken anslag de senare åren lämnats, och att de utöfver statsanslagen för ändamålet anvisat betydande belopp af egna medel samt att intet af dessa anslag användts för sällskapens agitationsarbete. Det torde ock lämnas obestridt, att denna alltjämt växande folkbildningsverksamhet vore af stort gagn för vårt folks höjande i kulturellt afseende och därigenom ägnad att bidraga till främjande af folkets nykterhet.

I infordradt underdånigt utlåtande den 25 november 1911 har Svenska nykterhetssällskapet anført:

Nykterhetsrörelsen, rätt bedrifven, vore utan gensägelse en kraftig häfstång till folkets lyftning jämväl i fråga om allmän bildning. Såväl den allmänna som i all synnerhet den svenska nykterhetsrörelsens historia lämnade härpå öfvertygande bevis. Förutsättningen härför vore likväl, att jämte det att nykterhetsorganisationerna med all kraft be-

drefve sin föreningsbildande och medlemsvärfvande verksamhet, nykterhetsintresset hvarken ensidigt sammankopplades med andra intressen eller isolerades ifrån sitt naturliga sedligt-religiösa och kulturella sammanhang. Den folkbildningsverksamhet, hvarom i förevarande ansökan förmäldes, torde, bedrifven efter samma grunder som de för den af staten understödda allmänna föreläsningsverksamheten gällande, vara ett godt medel att hålla nykterhetsrörelsen på en önskvärd kulturell nivå. Då därjämte hvarje tillfälle att anknyta bildningssträfvandena till förefintliga naturliga förutsättningar och institutioner enligt styrelsens mening borde tillvaratagas, finge sällskapet tillstyrka nådigt bifall till ansökningen i hvad den anginge denna angelägenhet, liksom äfven be-
träffande anslaget till nykterhetssällskapens upplysningsbyrå.

Då upplysningsbyrån synes jämväl under år 1913 vara i behof af anslag till samma belopp, som anvisats för åren 1910, 1911 och 1912, samt anledning icke förekommit att indraga eller minska understödet för något af här ifrågavarande nykterhetssällskap, torde ansökningen böra bifallas.

Chefen för
ecklesiastik-
departemen-
tet.

Vidare har Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamling i en till Kungl. Maj:t ingifven underdånig ansökning anhållit om beredande af ett anslag å 4,000 kronor för ett *nordiskt nykterhetsmöte*, afsedt att hållas i Stockholm under år 1913.

Nordiskt
nykterhets-
möte.

Till stöd för denna anhållan har i ansökningen anförts:

Sedan år 1890 hade växelvis i de nordiska länderna hållits s. k. nordiska nykterhetsmöten, sålunda år 1902 i Stockholm, år 1904 i Köpenhamn och år 1908 i Kristiania. Det närmaste mötet hade varit beramad att hållas i Finland, men hade af vissa skäl icke kunnat hållas därstädes, hvadan bestyrelsen för dessa möten gjort hemställan om dess förläggande till Sverige. Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamling, som utgjordes af ombud för de sju större svenska nykterhetssällskapen, hade med anledning häraf för sin del beslutit att tillmötesgå denna framställning, därest för mötet nödigt offentligt understöd kunde erhållas. Med hänvisning i öfrigt till ansökningen bifogade berättelser för de tre senaste nordiska nykterhetsmötena ville representantförsamlingen framhålla, att vid dessa möten, till hvilka deltagare samlades i tusental, framstående forskare på nykterhetsfrågans olika områden plögade i populär form framlägga resultaten af sina rön och vägledande meningutbyten hållas mellan representanterna från de skilda länderna rörande de bästa vägarne att främja de för folkhälsan så viktiga nykterhetssträfvandena.

Omkostnaderna för dessa möten blefve dock så stora, att de icke på långt när kunde täckas genom de afgifter, som utkräfdes af deltagarna. Dessa afgifter finge nämligen icke, för att ej utestänga de mindre bemedlade, sättas allt för högt. För den skull hade vid dessa möten måst litas till såväl statsanslag från det land som ock bidrag från den stad, där mötet hållits. Till det senast här i Stockholm år 1902 hållna nordiska nykterhetsmötet hade ock Riksdagen år 1901 beviljat ett anslag af 4,000 kronor samt Stockholms stad 2,000 kronor. Motsvarande belopp hade lämnats af Danmark och Norge samt städerna Köpenhamn och Kristiania vid de möten, som hållits där åren 1904 och 1908.

Vid ansökningen har fogats dels ett sammandrag af räkenskaperna för nordiska nykterhetsmötet i Stockholm år 1902, utvisande huru omkostnaderna för dylika möten ställde sig, dels ock en förslagsvis uppjord inkomst- och utgiftsstat för det tillämnade mötet.

Styrelsen för Svenska nykterhets-sällskapet har i detta ärende den 28 november 1911 afgifvit infordradt underdånigt utlåtande och därvid anført:

De stora kongresserna hade utan tvifvel allt fort sin omisskänliga betydelse, ej blott därigenom att forskningsresultat och praktiska rön vid dessa tillfällen framlades i öfverskådlig sammanfattning och därpå genom kongressförhandlingarnas tryckning komme en större krets intresserade till godo, utan lika mycket genom den personliga beröring, som genom dem förmedlades. Hvad särskildt nordiska nykterhetskongresser anginge hade sådana för den svenska nykterhetsrörelsen minst lika stor betydelse som de internationella antialkoholkongresserna, alldenstund de nordiska länderna med sin ojämförligt mera framskridna nykterhetsrörelse torde hafva mera lärdom att hämta af hvarandra än af sydligare länder med olikartade förhållanden. Härtill komme, att det vore en gifven fördel, om lagstiftningsåtgärder mot alkoholismen vore i görligaste mån likformiga i alla de nordiska länderna, som borde utgöra ett komplex äfven i legislativt hänseende. Det vore därför angeläget, att nykterhetsvännerna i dessa länder blefve så vidt möjligt ense om de åtgärder, på hvilkas genomförande de skulle inrikta sina ansträngningar. Då ur dessa synpunkter ett nordiskt nykterhetsmöte i Stockholm år 1913 syntes styrelsen önskvärdt och då statens stöd för dess hållande syntes vara af nöden, finge styrelsen i underdånighet tillstyrka nådigt bifall till ansökningen i fråga.

Vidare har styrelsen för Västra Sveriges blåbandsförbund i en till Kungl. Maj:t ingifven underdånig ansökning å förbundets vägnar anhållit om ett anslag af ifrågavarande medel för år 1912 å 5,000 kronor för anskaffande af s. k. *nykterhetsbibliotek för storsjöfiskare*.

Till stöd för denna framställning har anförts:

Västra Sveriges blåbandsförbund hade under många år bedrifvit ett energiskt nykterhetsarbete bland fiskarbefolkningen i Bohuslän. Resultatet hade visat sig synnerligen glädjande, i det att förbundet nu i bohuslänska skärgården hade 21 föreningar med 1,352 medlemmar. Det oaktadt återstode oändligt mycket att göra synnerligast bland dem, som idkade storsjöfiske. Dessa vore under större delen af året skilda från hem och familj och kunde under denna tid ej heller nås af förbundets talare och föreläsare. Vid förbundets halfårsmöte i Lysekil den 23—25 juni 1911 hade förelegat en motion om åtgärders vidtagande i berörda fråga, och hade mötet för sin del förklarat sig anse enda sättet att nå dessa personer bestå i anskaffande och utdelande genom förbundets försorg till alla båtar, som idkade storsjöfiske eller på annat sätt vore längre tider borta från hemmet, af s. k. nykterhetsbibliotek, innehållande exempelvis Nya testamentet jämte goda nykterhetsberättelser, lämpliga traktater m. m., samtliga böcker inneslutna i en för ändamålet tillverkad väska eller portfölj. Sådana bibliotek eller s. k. bibelpåsar hade af enskilda sällskap sedan många år tillbaka utdelats till större fartyg, som trafikerade utrikes ort, men för dessa fiskarbåtar, hvilka stundom hade mycket stor besättning, hade intet åtgjorts. Mötet hade enhälligt beslutit uppdraga åt förbundets styrelse att söka anskaffa och utdela sådana bibliotek i öfverensstämmelse med det af mötet gjorda uttalandet äfvensom, då förbundet saknade härför erforderliga medel, uppdragit åt styrelsen att göra ansökan om anslag af nu ifrågavarande medel till belopp af 5,000 kronor för år 1912 samt därefter till belopp af 2,000 kronor till underhåll och komplettering af dessa nykterhetsbibliotek för hvart och ett af påföljande fem år.

På grund af nådig remiss har styrelsen för Svenska nykterhets-sällskapet den 28 november 1911 afgifvit underdånigt utlåtande i ärendet och därvid anför:

Syftet med förevarande anhållan syntes styrelsen behjärtansvärdt. Det stora antal svenskar, som idkade storsjöfiske (ensamt på Doggersbank omkring 2,000 årligen), och detta fiskes afsevärda ekonomiska betydelse äfvensom den isolering från umgänge och bildningstillfällen, som dessa våra landsmän måste underkasta sig, syntes rättfärdiga sär-

skilda åtgärders vidtagande till deras fromma. Att sådant ej heller vore något alldeles främmande och förut ej praktiseradt, framginge däraf, att de senare åren en svensk kanonbåt afgått till Doggersbank med post till bohusfiskarne, hvarvid till deras tjänst äfven en läkare och en präst medföljt. År 1909 hade kanonbåten Skagerack påträffat öfver 160 kuttrar på en dylik expedition. Utan tvifvel skulle den föreslagna åtgärden att bereda storsjöfiskarne tillfälle till läsning af nykterhetslitteratur vara af betydelse. Äfven från kyrkligt intresseradt håll hade föreslagits att på frivillighetens väg förse jämväl de bohüsläniska fiskarkuttrarna med s. k. bokpåsar. Emellertid syntes det styrelsen, som om innehållet i de små vandringsbibliotek eller bokpåsar, som kunde komma att utsändas, ej borde begränsas till ensamt nykterhetsböcker. Hvarje bibliotek eller påse borde innehålla en liten samling vald litteratur, ägnad att verka på en gång sedligt uppfordrande samt uppfriskande och bildande, till exempel Turistföreningens årsskrift, historiska skildringar, lefnadsteckningar, berättelser, någon populärvetenskaplig bok o. s. v., det hela fördeladt så, att biblioteken i möjligaste mån blefve olika, så att byte vid tillfälle kunde äga rum mellan kuttrarna. Därjämte borde i hvarje bibliotek finnas en bibel och en kärnfull uppbyggelsebok. Styrelsen ville i detta sammanhang erinra om nödvändigheten af att såväl det profana som det religiösa bokurvalet gjordes med den allra största omsorg, då visserligen den bohüsläniska befolkningen vore ett ytterst tacksamt fält för verksamhet af ifrågavarande art, men i allmänhet tillika af religiösa skäl ställde sig kritisk gentemot allt, som på något sätt kunde synas stå i strid med evangelisk-luthersk tro och lifsåskådning. Om ett anslag för ändamålet beviljades, syntes det, som om detta borde utgå på enahanda villkor som till folkbiblioteken, nämligen att lika stor summa tillsköttes af förbundet själf. Då storsjöfiskarne i allmänhet ej vore fattiga, torde de i utsträckt grad vara villiga att själfva erlægga en viss afgift per månad eller säsong för biblioteken i fråga, hvarigenom någon ekonomisk lättnad i dessas vidmakthållande borde kunna ernås. Likaledes borde till ecklesiastikdepartementet afgifvas redogörelse för omskrifna biblioteksangelägenhets handhafvande.

Styrelsen finge därför, med framhållande af vikten af att bokurvalet skedde under fullt kompetent ledning, i underdånighet föreslå, att af tillgängliga medel en summa, till en början till exempel 1,000 kronor, måtte ställas till Västra Sveriges blåbandsförbunds förfogande att användas till anskaffande af smärre vandringsbibliotek att tillhandahållas de bohüsläniska storsjöfiskarne, under villkor att förbundet för samma

ändamål tillskote lika stor summa och afgåfve redogörelse för medlens användning.

Den tanke, som ligger till grund för ifrågavarande framställning, är otvifvelaktigt god. Det synes mig i hög grad behjärtansvärdt, att åtgärder vidtagas för att i görligaste mån lindra och lätta olägenheterna och tyngden af den afskildhet från världen, som följer med utöfningen af storsjöfiskarens hårda yrke. Om jag det oaktadt icke anser mig kunna understödja den nu föreliggande ansökningen, är orsaken därtill den, att dels framställningen synes mig, såsom ock svenska nykterhetssällskapet framhållit, i så måtto behäftad med en viss ensidighet, att densamma så godt som uteslutande inriktar sig på nykterhetsfrågan och icke därjämte tar tillbörlig hänsyn till människans naturliga och berättigade behof af bildande förströelse, dels ock hvarje ekonomisk utredning saknas. Ett annat år, när ärendet föreligger i mera genomtänkt skick, torde anledning förefinnas att, i den mån här ifrågavarande eller andra medel må kunna vara för ändamålet tillgängliga, söka tillmötesgå de önskemål, för hvilka ansökningen är ett uttryck.

Chefen för
ecklesiastik-
departemen-
tet.

Med bifall till därom af Kungl. Maj:t gjorda framställningar har Riksdagen medgifvit, att för hvar och ett af åren 1911 och 1912 af ifrågavarande brännvinsförsäljningsmedel finge under de villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvades lämpliga, till understöd för utgifvande under åren 1911 och 1912 af »*Tirfing, tidskrift för nykterhetsundervisning och hälsolära*», utgå ett belopp af 1,500 kronor.

Tidskriften
Tirfing.

I underdånig ansökning har nu centralförbundet för nykterhetsundervisning hemställt om utverkande hos Riksdagen af anslag till oförändradt belopp för utgifvande af nämnda tidskrift under år 1913.

Mot bifall till denna hemställan har jag intet att erinra.

Under flera år har Riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag anvisat anslag till främjande af *centralförbundets för nykterhetsundervisning* verksamhet, och har detta anslag under hvar och ett af åren 1909—1912 utgått med 10,000 kronor af de till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder afsatta brännvinsförsäljningsmedlen.

Centralför-
bundets för
nykterheta-
undervisning
verksamhet.

Med åberopande däraf att förbundets arbete fortfarande bedrefves i samma omfattning som förut och att dessutom nya uppgifter förestode, har förbundet i underdånig ansökning anhållit, att proposition måtte aflåtas till Riksdagen om anvisande af anslag till förbundet jämväl för år 1913 med 10,000 kronor. Beträffande anslagen för senaste år har förbundet meddelat, att desamma användts till förbundets allmänna för-

valtning och verksamhet enligt de af Kungl. Maj:t fastställda grunderna, och har förbundet i detta afseende hänvisat dels till den af förbundet i februari 1911 till ecklesiastikdepartementet afgifna berättelsen öfver förbundets verksamhet under år 1910, dels ock till förbundets styrelse- och revisionsberättelse för arbetsåret 1 april 1910—31 december 1910, af hvilka handlingar exemplar finnas bilagda den underdåniga ansökningen.

Chefen för
ecklesiastik-
departemen-
tet.

Af förenämnda handlingar framgår, att centralförbundet allt fortfarande bedrifver ett omfattande och nitiskt arbete för spridande af kunskap i nykterhetssaken och densamma närliggande ämnesområden. Då jag anser förbundet på grund häraf förtjänt af understöd till samma belopp, som senast utgått, vill jag till nådigt bifall förorda förbundets nu förevarande ansökning.

Centralför-
bundet för
nykterhets-
undervisning,
angående kur-
ser i hälso-
lära och alko-
hologi.

Med anledning af därom gjord nådig framställning medgaf 1911 års Riksdag, att af de medel, som jämlikt 25 § i förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905 vore eller blefve afsatta för främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder, finge under de villkor, som af Kungl. Maj:t pröfvades lämpliga, utgå ett belopp af 51,000 kronor till anordnande under år 1912 af kurser i *alkohologi och hälsolära* dels för ämneslärare och ämneslärarinnor vid folkskoleseminarierna, vid folkhögskolorna samt vid de under öfverstyrelsens för rikets allmänna läroverk inseende ställda läroanstalterna äfvensom för gymnastiklärarna vid folkskoleseminarierna och de allmänna läroverken, dels ock för folkskollärare.

Enligt nådigt beslut den 14 juli 1911 anmodades centralförbundet för nykterhetsundervisning att till Kungl. Maj:t inkomma med underdånigt förslag angående sättet och villkoren för anordnande af ifrågasvarande kurser, och utfärdade Kungl. Maj:t den 19 januari 1912 på förslag af centralförbundet föreskrifter i ämnet samt ställde anslaget till förbundets förfogande för det med detsamma afsedda ändamålet. Af det anvisade beloppet voro 18,000 kronor afsedda för kursen för seminarie-lärare m. fl. och 33,000 kronor för kursen för folkskollärare.

I underdånig ansökning har nu centralförbundet för nykterhetsunder-
visning anhållit, det Kungl. Maj:t täcktes hos Riksdagen äska anslag för år 1913 *dels* med 23,500 kronor för en nio veckors utbildningskurs i alkohologi och hälsolära för lärare vid folkskoleseminarier och småskoleseminarier, folkhögskolor och högre folkskolor samt för lärare vid de under öfverstyrelsens för rikets allmänna läroverk inseende ställda läroanstalterna äfvensom för gymnastiklärare vid allmänna läroverk och

seminarier, dels ock med 41,000 kronor för en liknande sex veckors utbildningskurs för folkskolans lärarkår.

Till stöd för denna framställning har centralförbundet anfört:

Centralförbundets undervisningskommitté hade på anmodan af förbundet yttrat sig i en skrifvelse af den 22 augusti 1911 angående vetenskapliga sommarkurser för år 1913.

Såsom utaf nämnda yttrande framginge, hade undervisningskommittén räknat med, att undervisningen i alkohollära skulle — liksom år 1912 måste ske på grund af det för detta år till 18,000 kronor ned-satta anslaget — sammanslås med samma undervisning i kursen för folkskollärare, äfvensom att dagtraktamentet för seminarielärare m. fl. hädanefter borde bestämmas till 8 kronor i stället för såsom förut 10 kronor. I enlighet härmed skulle en förnyad kurs för seminariernas m. fl. lärare för år 1913 draga följande kostnader:

124 föreläsningar à 30 kronor	kronor 3,720: —
51 » » 15 » (andra hälften betalas af kursen för folkskollärare)	» 765: —
149 demonstrationer à 10 kronor	» 1,490: —
amanuenser	» 1,850: —
20 kursdeltagare à 8 kronor	» 10,080: —
20 reseersättningar à i medeltal 50 kronor	» 1,000: —
materiell	» 2,300: —
vaktmästare	» 550: —
trycksaker	» 200: —
skrifmateriell, telefoner, porto, annonser, lokaler, revision m. m.	» 545: —
organisation och expedition	» 500: —
	<hr/>
	Summa kronor 23,500: — ^{*)}

Detta blefve en besparing af 1,500 kronor i det hittills — bortsedt från år 1912 — lämnade anslaget.

I anslutning till ofvanstående kostnadsberäkning vågade centralförbundet anhålla, att ett anslag på 23,500 kronor måtte af Riksdagen begäras för sommarkurser i alkohologi och hälsolära år 1913 för lärare vid folk- och småskoleseminarier, vid de under öfverstyrelsens för rikets allmänna läroverk inseende ställda läroanstalterna,

*) Rätteligen 23,000 kronor.

för gymnastiklärare vid rikets seminarier och allmänna läroverk äfvensom för lärare vid folkhögskolor och högre folkskolor.

Den första vetenskapliga sommarkursen för folkskollärare hade hållits i Stockholm den 13 juni—23 juli 1910 och den andra kursen af samma slag den 15 juni—26 juli 1911, öfver hvilken sistnämnda kurs centralförbundet skulle inlämna berättelse före den 15 november 1911.

Såsom utaf undervisningskommitténs yttranden år 1910 och år 1911 angående uppreparandet af kursen för folkskollärare framginge, ansåges det af de sakkunniga nödvändigt, att undervisningen i kemi förlängdes med 18 timmar eller 3 dagar, hvilket skulle innebära en ökning i kostnaderna med 2,000 kronor. Därjämte ansåges det vara af behovet påkalladt, att flera assistenter anställdes, hvadan undervisningskommittén föreslagit ökning af assistentarfvodet med 1,000 kronor. I dessa förslag hade äfven kursernas lärare enhälligt instämt. I samma riktning hade likaså kursdeltagarna både år 1910 och år 1911 uttalat sig.

Med hänsyn till hvad som i 1911 års statsverksproposition anförts som skäl till Kungl. Maj:ts afslag på förbundets anhållan år 1910 i berörda afseende, hade förbundet emellertid ansett sig för det närvarande icke böra upprepa sin anhållan om kursens förlängning.

Däremot ansåge sig förbundet nödsakadt att förnya sin anhållan om förhöjdt dagtraktamente för de i kursen deltagande folkskollärarna. Till dessa 100 folkskollärare, hvilka antagits från länen och från städer, som icke deltog i landsting, i förhållande till dessas folkmängd, hade hittills utgått ett dagtraktamente af statsmedel med 4 kronor per dag, under villkor att landsting, respektive städer och andra kommuner lämnade ett tillskott af minst 2 kronor per dag och deltagare.

Emellertid torde det med de nuvarande högt uppdrifna lefnadskostnaderna i hufvudstaden vara förenadt med en del svårigheter att få 6 kronor per dag att räcka till, hvartill komme, att genomgåendet af en kurs sådan som denna nödvändiggjorde relativt kännbara extra utgifter för litteratur med mera. Dessutom måste åtskilliga deltagare aflöna vikarie för den tid, som tjänstledighet erhöles för genomgående af kursen i de fall, där denna sammanfölle med en del af skoltiden.

Med hänsyn dels härtill, dels ock vid en jämförelse med de dagtraktamenten, som i allmänhet utbetalades vid vistelse i hufvudstaden, syntes det centralförbundet väl befogadt, om någon höjning i det hittills af statsmedel utbetalade dagtraktamentet för folkskollärarna kunde beviljas, och anhölle fördensskull förbundet, att Kungl. Maj:t ville taga i öfvervägande, huruvida icke den folkskollärarna från statsverket till-

kommande dagersättningen kunde höjas från nuvarande 4 kronor till 6 kronor.

Under förutsättning af bifall härtill skulle kostnaderna ställa sig på följande sätt:

81 föreläsningar à 30 kronor	kronor	2,430: —
51 » » 15 »	»	765: —
84 demonstrationer à 10 kronor	»	840: —
13 assistenter à 250 kronor	»	3,250: —
100 deltagare à 6 kronor	»	25,200: —
100 reseersättningar à i medeltal 50 kronor	»	5,000: —
materiell	»	600: —
vaktmästare	»	900: —
trycksaker	»	500: —
skrifmateriell, telefoner, porto, annonser, lokaler, revision m. m.	»	515: —
organisation och expedition	»	1,000: —
	Summa kronor	41,000: —

Det i ansökningen åberopade utlåtandet af undervisningskommittén fanns i afskrift bifogadt ansökningen.

Berättelse öfver år 1911 anordnade kurser i förevarande ämnen inkom till Kungl. Maj:t den 15 november 1911. Af denna berättelse inhämtas:

Rörande själfva undervisningen hänvisar centralförbundet till redogörelsen för 1910 års sommarkurser, enär inga väsentliga förändringar vidtagits i vare sig undervisningens planläggning eller dess genomförande. Vid 1911 års sommarkurser hade emellertid tillkommit grundlinjer i ämnena kemi, anatomi, fysiologi, hälsolära och alkohologi vid kursen för folkskollärare.

I kursen för folkskollärare hade deltagit 97 lärare och lärarinnor. På några håll hade uppstått vakanser, beroende därpå att respektive landsting icke bidragit till lärarnas dagtraktamente, hvilket Kungl. Maj:t satt som ett af villkoren för deltagande i kursen. I en del sådana fall hade dock kommunerna trädt emellan och möjliggjort, att vederbörande lärare kunnat lämnas tillträde.

Vid kursen för seminariernas m. fl. lärare hade alla platserna varit upptagna.

Båda kurserna hade tagit sin början den 15 juni genom en enkel öppningshögtidlighet. Därefter hade kursen för folkskollärare fortgått

till och med den 26 juli samt kursen för seminariernas m. fl. lärare till och med den 17 augusti.

Lokaler hade i de flesta fall nu liksom vid föregående kurser ställts så godt som gratis till förbundets förfogande genom välvilligt tillmötesgående från respektive institutioners styrelser.

Vid berättelsen funnos fogade dels redogörelser från de särskilda lärarna, dels ock ett af Sveriges allmänna revisionsbyrå afgifvet utlåtande öfver granskning af räkenskaperna för kurserna.

Chefen för
ecklesiastik-
departe-
mentet.

Beträffande den föreslagna kursen för seminarielärare m. fl. innebär framställningen i förhållande till tidigare, motsvarande kurser — jag bortser då från år 1912, under hvilket år särskilda förhållanden nödgade till vissa inskränkningar — ingen annan nyhet, än att dels kursdeltagarnas dagtraktamenten minskats från 10 kronor till 8 kronor, dels ock bland dem, som skulle beredas rätt att deltaga i kurserna, jämväl upptagits lärare vid småskoleseminarier och högre folkskolor. Jag har för min del icke något att invända mot hvad i detta afseende föreslagits. Jag vill emellertid påpeka, att i centralförbundets beräkning af kostnaderna för denna kurs föreligger en felräkning, i det att slutsumman blir 23,000 kronor i stället för uppgifna 23,500 kronor. För kursen bör således utgå förstnämnda belopp.

Hvad åter angår den föreslagna kursen för folkskollärare, för hvilket ändamål tidigare anvisats 33,000 kronor för år, innebär förslaget en ökning af totalkostnaden med 8,000 kronor eller till 41,000 kronor. Denna ökning motiveras därmed, att det hittills utgående dagtraktamentet, 4 kronor för dag, under villkor att landsting eller kommun lämna ett tillskott af minst 2 kronor för kursdag, behöfde höjas med 2 kronor. För min egen del finner jag de skäl, som åberopats till stöd för den föreslagna ökningen, vägande, men alldeles samma omständighet, d. v. s. brist på tillgängliga medel, som förra året föranledde vidtagande af vissa inskränkningar i fråga om kursen för seminarielärare m. fl., nödgår jämväl i år till en viss återhållsamhet. Jag finner mig alltså icke kunna tillstyrka någon höjning af det hittills utgående anslaget, utan torde alltså äfven för år 1913 icke böra anvisas högre belopp än 33,000 kronor för här ifrågakvarande ändamål.

Centralför-
bundet för
nykterhetsun-
dervisning
angående
åskådningsma-
teriell.

Uti underdånig ansökning har centralförbundet för nykterhetsundervisning vidare anfört:

På framställning af Kungl. Maj:t hade 1909 års Riksdag beviljat 3,500 kronor för utgifvande af dels en grafisk tabell öfver årliga förbrukningen af brännvin, vin och öl i Sverige, dels en kemisk analys

af vissa berusande och icke berusande drycker. På grund af trängande behof af *ny åskådningsmateriel*, särskildt i folkskolan, hvilket tagit sig uttryck bland annat genom talrika framställningar till centralförbundet om utgifning af sådan, hade förbundets styrelse år 1909 och år 1910 ånyo ingått till Kungl. Maj:t med ansökningar om fönyad proposition till Riksdagen angående anslag för ifrågavarande ändamål, hvilka ansökningar Kungl. Maj:t dock ej kunnat tillmötesgå. Då centralförbundet toge för gifvet, att orsaken till att Kungl. Maj:t icke bifallit dessa ansökningar icke vore den, att Kungl. Maj:t ansett behof ej vidare föreligga af ny undervisningsmateriel, utan fastmera den, att medel icke förefunnits, vågade förbundet äfven i år upprepa sin framställning, och detta så mycket hellre, som från olika håll upprepade framställningar blifvit gjorda, att centralförbundet måtte med all kraft fullfölja denna angelägenhet. En ytterligare anledning hade äfven tillkommit för påskyndandet af ny materiells utgifvande därigenom, att förbundet för de sommaren 1911 hållna internationella utställningarna i Dresden, Hamburg och Haag låtit utarbета talrika grafiska tabeller m. m., hvilka väl förtjänade att utgifvas och komma undervisningen i Sverige till godo. Men detta kunde näppeligen ske, såvida icke Kungl. Maj:t beslutade lämna förbundet det ekonomiska understöd, utan hvilket förbundet ej såge sig i stånd att med kraft gripa sig an med detta arbete.

Då centralförbundet emellertid icke vågade hoppas på att något större anslag skulle kunna beredas på en gång, hade förbundet ansett lämpligast att nu, liksom år 1910, inskränka sig till att begära ett anslag å 2,150 kronor, hvarigenom det skulle blifva centralförbundet möjligt att — med tillskjutande för egen del af samma summa — utgifva i 2,000 exemplar hvardera de 3 grafiska tabeller rörande alkoholens inverkan på skjutskickligheten, som utarbetats på grundval af kapten B. Boys mycket uppmärksammade arbeten i ofvannämnda afseende. Dessa tabeller hade i reproduktion bifogats skrifvelsen. Det syntes centralförbundet äfvenledes i detta sammanhang böra anmärkas, att kapten Boy på uppdrag af centralförbundet och på dess bekostnad nu fortsatte sina undersökningar om alkoholens inverkan på skjutförmågan för att ytterligare komplettera föregående arbeten.

Centralförbundet hölle före, att undervisningen om alkoholens verkningar på skyttens träffsäkerhet, uthållighet och nervsystem skulle vara väl på sin plats icke blott vid seminarierna och de allmänna läroverken samt folkskolornas högre klasser, utan äfven vid våra folkhögskolor, inom våra omkring 6,000 nykterhetsföreningar äfvensom vid arbetarinstitut och i den allmänna föreläsningsverksamheten samt vid föreläsningar för värnpliktiga.

Att denna undervisning komme att i hög grad befrämjas och underlättas genom de nu föreslagna tabellerna, syntes vara alldeles uppenbart. För lärarkåren blefve gifvetvis hvarje nytt hjälpmedel af den största betydelse, när det gällde att på ett effektivt sätt tillämpa cirkuläret den 4 november 1892 angående undervisningen om alkoholens verkningar.

Chefen för
ecklesiastik-
departe-
mentet.

Såsom jag nyss antydt, är den beräknade medeltillgången för år 1913 icke nog stor, att man därmed skulle kunna tillmötesgå de framställda anspråken i hela deras omfattning. Äfven efter den inskränkning, jag nyss förordat beträffande kursen i alkohologi för folkskollärare, är återhållsamhet af nöden. Vid sådana förhållanden finner jag mig tyvärr icke kunna understödja centralförbundets här ifrågavarande framställning.

Chefen för civildepartementet, statsrådet Schotte, anförde här-
efter vidare:

I hvad chefen för ecklesiastikdepartementet anført anser jag mig böra instämma. Under förutsättning af bifall till hvad jag och nämnda departementschef tillstyrkt skulle således af ifrågavarande medel på grund af de inkomna framställningarna utdelas sammanlagdt 197,870 kronor.

Jag får alltså i underdånighet hemställa, att Kungl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen att, beträffande fördelningen af de medel, som, jämlikt 25 § i nådiga förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905, komma att till och med år 1913 afsättas till främjande af nykterhet och motarbetande af dryckenskapens följder, medgifva,

att af samma medel må under de villkor, som af
Kungl. Maj:t pröfvas lämpliga, utgå

såsom understöd för år 1913 åt		
kuranstalten Sans Souci.....	kronor	7,000: —
såsom understöd för år 1913 åt		
Stockholms alkoholisthem Eols-		
häll.....	»	8,500: —
såsom understöd för år 1913 åt		
kuranstalten Solvik å Styrsö ...	»	7,000: —
	Transport kronor	22,500: —

Transport kronor	22,500: —
till påbörjande af en nybyggnad vid anstalten.....	» 7,000: —
såsom bidrag till uppehållande under år 1912 af verksamheten vid vårdhemmet Berga.....	» 8,650: —
till fortsättande af arbetena å en handelsträdgård vid nämnda anstalt	» 3,700: —
såsom bidrag till uppehållande under år 1913 af verksamheten vid Strängnäs stifts alkoholisthem vid Härnö	» 5,000: —
till bestridande af kostnaderna för vissa nybyggnads- och ändringsarbeten vid anstalten, samt för anskaffning af vissa inventarier	» 7,270: —
såsom bidrag till uppehållande under år 1912 af verksamheten vid jordbrukskolonien Floda.....	» 5,000: —
till fullbordande af en nybyggnad vid kolonien	» 5,000: —
till främjande af järnvägsmännens helnykterhetsförbund verksamhet under år 1913	» 2,000: —
såsom bidrag till uppehållande af internationella byråns för alkoholismens bekämpande verksamhet under år 1913	» 750: —
såsom understöd för år 1912 åt frälsningsarméns alkoholisthem för kroppsarbetare å Kurön	» 7,500: —
till inköp af inventarier för nämnda anstalt.....	» 6,000: —
till främjande af Svenska sällskapet för nykterhet och folkuppföstran, det år 1837 stiftade Svenska nykterhetssällskapet verksamhet under år 1913	» 8,000: —
Transport kronor	88,370: —

	Transport kronor	88,370: —
till understöd för fortsatt utgifvande under år 1913 af tidskriften Mimer	»	2,000: —
till främjande af Sveriges lärares nykterhetsförbunds verksamhet under år 1913	»	3,000: —
till främjande af Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamlings upplysningsbyrås verksamhet under år 1913	»	8,000: —
till främjande af Sveriges studerande ungdoms helnykterhetsförbunds verksamhet under år 1913	»	4,000: —
till främjande af Sveriges nationaltempels af Templarorden studieverksamhet under år 1913	»	3,000: —
till främjande af nykterhetsorden Verdandis studieverksamhet under år 1913	»	2,000: —
till främjande af Sveriges storloges af I. O. G. T. studieverksamhet under år 1913	»	8,000: —
till främjande af Nationalgodtemplarordens studieverksamhet under år 1913	»	2,000: —
till främjande af nykterhetsföreningen Hvita bandets studieverksamhet under år 1913	»	2,000: —
till främjande af Sveriges blåbandsförenings studieverksamhet under år 1913	»	4,000: —
till anordnande af ett nordiskt nykterhetsmöte i Stockholm under år 1913	»	4,000: —
till understöd för utgifvande under år 1913 af tidskriften Tirfing...	»	1,500: —
till främjande af centralförbundets för nykterhetsundervisning verksamhet under år 1913	»	10,000: —

 Transport kronor 141,870: —

Transport kronor 141,870: —	
till anordnande under år 1913 af kurser i alkohologi och hälsolära dels för ämneslärare och ämneslärarinnor vid folk- och småskoleseminarierna, vid folkhögskolorna och de högre folkskolorna samt vid de under öfverstyrelsens för rikets allmänna läroverk inseende ställda läroanstalterna äfvensom för gymnastiklärarna vid folkskoleseminarierna och de allmänna läroverken, dels ock för folkskollärare.....	» 56,000: —
	<u>Summa kronor 197,870: —</u>

samt att, sedan berörda belopp 197,870 kronor äfvensom de af Riksdagen från ifrågavarande medel tidigare anvisade belopp utgått, utaf återstoden af de medel, som till och med år 1913 komma att afsättas för ifrågavarande ändamål, till Kungl. Maj:ts förfogande ställes ett belopp af högst 3,000 kronor för främjande på annat sätt af nykterhet och motarbetande af drycken-
skapens följder.

Hvad chefen för civildepartementet sålunda hemställt behagade Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter, bifalla samt förordnade, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle aflåtas till Riksdagen.

Ur protokollet:

Sölve Berger.